

הקדמה

אחת המצוות המרכזיות שנצטוו עם ישראל היא מצוות הקרבת הקרבנות. התורה מייחדת לכך פסוקים רבים כל-כך, עד שמצווה זו תופסת נתח מרכזי בחומש ויקרא כולו. מדוע מצווה זו כה מרכזית? ומדוע חשוב למהר"ל לעסוק בה דווקא כאן, סביב העיסוק בלידתו של עם ישראל?

עם ישראל עומד במרכזו של העולם הזה. הקב"ה ברא יצורים רבים: מלאכים, בני אדם, חי, צומח ודומם. אולם במרכז כל הבריאה עומדים ישראל. הם נחשבים המציאות הראשונה שנאצלה מהבורא, וממילא הם אלה שאמורים לבטא את התלות המוחלטת והדבקות הגדולה של הנבראים בבורא. עניין זה מופיע במצוות הקרבנות. הקרבנות מבטאים איך האדם כולו תלוי בבורא ודבוק בו, ולכן חשוב כל כך שישראל, שעומדים במרכזו של עולם, יקריבו קרבנות לקב"ה, ויבטאו את הדבקות המוחלטת של המציאות כולה בבורא. בעניינם העמוק של הקרבנות יעסוק המהר"ל בפרק שלפנינו.

ביאורים

החל מרגע בריאתו בידי הקב"ה, נע העולם במספר צירים. הציר הראשון הוא הציר הרגיל, שבו העולם כביכול מתנהל מעצמו, באופן טבעי: כדור הארץ סובב על צירו, כוחות הטבע פועלים בו, בני האדם נולדים, חיים ומתים וכדומה. הציר השני הוא הקשר של העולם אל הבורא. הקב"ה ברא את העולם הזה לכבודו, ורוצה שלמרות הנהגתו את העולם, הנסתרת בדרך כלל, יהיו תמיד יחסי גומלין ישירים בין הבורא לנבראים.

במרכזו של העולם ובבסיסו עומד עם ישראל. עם ישראל הוא הצינור המרכזי שדרכו וממנו קשור העולם כולו אל הבורא. ממילא הם אלה אשר דרכם היחסים הללו מתגלים. קשר זה מתבצע בשני כיוונים: הראשון הוא 'מלמעלה למטה', דהיינו שהבורא מתגלה ומשרה שכינתו על בני האדם. לצורך דבר זה נצטוו ישראל להקים את המשכן, ובכך לזכות להשראת שכינתו של הבורא: "וַעֲשׂוּ לִי מִקְדָּשׁ וְשִׁכְנֹתַי בְּתוֹכָם" (שמות כה, ח). הכיוון השני הוא 'מלמטה למעלה', דהיינו שהברואים מתעלים ועמלים לדבוק בבורא. כל מציאותם של הברואים היא מכוח הבורא, והוא שמקיימם ומחיה אותם בכל רגע ורגע, ולכן על הברואים לבטא את תלותם בבורא ולדבוק בו.

המהר"ל מסביר שזהו עניין הקרבנות. האדם הזוכה להקריב קרבן אל הבורא, זוכה להתמסר אליו ולדבוק בו. לכן, לאחר הציווי של בניית המשכן, שהוא כלי להשראת השכינה מלמעלה, ציוותה התורה על הקרבת הקרבנות, כדי שדרכם הנבראים יתעלו וידבקו בבורא.

פרק סט

נושא הפרק: חשיבות הקרבנות

קָמוּ שִׁדְבָקוֹת בְּמִי שֶׁהָיָה עֲלֹל מִמֶּנּוּ, וְלִכְךָ נָתַן הַשֵּׁם שְׂכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם, וְכִמּוֹ כֵּן רָאוּי אֵל הָעֲלֹל שִׁיְהִי פֹנֶה אֶל עֲלָתוֹ. לִכְךָ אַחַר שֶׁצִּוְּהָ הַשֵּׁם בְּעֲשִׂית הַמִּשְׁכָּן וְלִהְיוֹת שְׂכִינָתוֹ בֵּינֵיהֶם, שֶׁזֶהוּ שְׂפֹנֶה הָעֲלָה וְלִהְיוֹת עִם מִי שֶׁהוּא עֲלֹל מִמֶּנּוּ, צִוְּהָ הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּהַקְרַבַת הַקְרָבָן שִׁיקְרִיבוּ לְפָנָיו לְעֵבֶד עֲבוֹדָתוֹ יִתְבָּרַךְ, וּבְזֶה יִפְנֶה הָעֲלֹל אֶל הָעֲלָה. וְכֹאֲשֶׁר אֵתָּה רוֹצֵה לְעִמּוֹד עַל עֵקֶר הַקְרָבָן, אִין עֲנִין הַקְרָבָן רַק דְּבַר זֶה. כִּי כֹאֲשֶׁר הָעֲלֹל נִמְצָא מִן הָעֲלָה יִתְבָּרַךְ, כֵּן שָׁב אֵל עֲלָתוֹ, רָצָה לֹמַר כִּי הִנְמַצְאִים אִין לְהֵם קִיּוּם בְּלֹא הָעֲלָה וְהֵם תְּלוּיִים בּוֹ, וְזֶהוּ הַשְּׂבִיבֵת הָעֲלֹל אֶל הָעֲלָה. וְלִפְיֵכָף הַקְרַבַת הַקְרָבָן אֵלָיו יִתְבָּרַךְ, לְפִי שֶׁהוּא יִתְבָּרַךְ עֲלֵת הַכֹּל, וְאֵלָיו יָשׁוּב הַכֹּל.

הקרבנות - חיבור הנברא אל בוראו

כשם¹ שהבורא דבק² בנבראים, ולכן השרה שכינתו בישראל, כן ראוי שהנברא ירצה להיות דבוק במי שברא אותו. לכן לאחר שציווה ה' על עשיית המשכן כדי שיהיה מקום להשרות שכינתו ביניהם, שזו הפניה של הבורא אל הנבראים, ציווה הקב"ה על הקרבת הקרבנות, שיקריבו לפניו ושיעבדו עבודתו, ובזה יפנה הנברא אל הבורא. אם אתה רוצה לעמוד על עיקר עניין הקרבנות, דע שאין עניין הקרבן אלא דבר זה. כמו שהנברא קיים מהבורא, כן הנברא שב אל הבורא, רצוני לומר שלנבראים אין קיום בלי הבורא, וקיומם תלוי בו. זו הכוונה שהנברא³ שב אל הבורא. לכן צריך להקריב את הקרבן, לומר שהוא בורא הכל וכל הבריאה תלויה בו.